

Laiuse Koguduse Teataja

Nr. 4 (23)	Ilmub tarvidust mööda.	15. aug.
	Wastutaw toimetaja ja wäljaandja õp. J. Järve Laiuse kirikla.	
9. aastakäik	Uu olgu Jumalale kõrges!	Hind 10 senti.

Jumal teeb elavaks.

Ja Jehoova Jumal valmistas inimese, kes
on mullast, ja puhus tema ninasse elu-
õhku: nõnda sai inimene elavaks hingeks.

I Moos. 27.

Sabatwalt on see wana loomise lugu märkinud inimese olemise ja tema loomuse iseäraldusi. Ta koosneb põrmust ja Jumala elawast hingehüft. Nendest kahest on loodud inimene. Hing ja feha, põrm ja waim. Need kaks on inimese lahutamatud osad.

Põrmust üksi ei saanud Jumalgi valmistada elawat inimest. Põrmust tegi ta ainult hingetu ja eluta feha. Oli tarwis Jumala elawat õhku et inimesest alles inimene sai. Kõik muu Jumala looduses on loodud ilma sellela, ainult inimene wajab eluks Jumala waimujõudu, inimene, kes üksi loodud on Jumala näo järele.

Ugc see loomislugu ei kõnele meile üksi ühest ainsast lauges minewikus sündinud loomise tööst, waid selles on wälja öeldud suurim eluõde ka tänapäewa ja tulewiku elu kohta. Ja see töö seisab selles, et Jumala waimu- wäge ja tema elawat hingehüft on tarwis igal pool seal, kus inime ne saama ja sündima peab — ja et tõeline inimene on olemas alles seal, kus temasse on puhutud elawat Jumala hingehüft. Ilma selle waimuta võib olla küll inimese kuju, kuid see pole rohkem wäärt kui põrm ja muld. Küll on ka see muldne kuju Jumala loomine ja kätetöö, kuid w. kirja loomislugu ütleb õieti, et tõeliseks inimeseks saamiseks on tarwis Jumala elawat hingehüft. Jumala loomistöö ei ole lõppenud Piibli ajastuga. Waid see kestab edasi ka praegu. Ja praegu maksab sama tööde, et Jumal üksi teeb inimese elavaks hingeks. See Jumala hingehüft puhumine on aegadest aegadesse ilmsiks tulnud ja elavaks teinud põrmust ja mullast loodud inimest. Kõik prohwetid, Jumalamehed ja kõik arwutud Jumala waimust haaratud inimlapsed on kõigetwägewama Jumala loomingu wili. Selleks on ka iga nimetu ja muudu tundmatu libne inimene, keda puudutanud on selle waimu tuulepuhang, millest kõneleb Joh. ewangelium: (3,8) „Tuul puhub kuhu ta tahab ja sina kuuled tema healt, aga sina ei tea mitte, kust

ta tuleb ja kuhu ta läheb: nõnda on igaüks, kes waimust on sündinud.“

Maailm ei saanud walmis esimesel loomise päewal waid selle loomine jätkub tänapäewgi. Jumala loom ja korraldaw Waim on siin tegevuses ja arendab maailma ja inimese elu.

Ilma Jumala Püha Waimuta on inimese elu surnud ja eluta.

150 a. eest leiti Põhjamerel üks iseäralik laew. See ei wastanud signaalidele ega terwitustele, nagu see laewadel kombeks. Kui laewale mindi, siis awanes lohutam pilt. Laewa meeskond oli surnud. Madrused lamajid oma rippuwates wõodides ja teistes kohtades. Laewa päewiku taga istus surnud mees. Selgus, et sellest, kui ta sinna wiimased sõnad kirjutanud oli, on möödunud terwelt 13 aastat. Kogu selle aja oli see laew oma surnud meeskonnaga ekslenud merel, kuni ta atwastati jubusliku leidja poolt.

Kui palju laewu on maailma elumerel ekslemas ringi samuti kui see!

On ammu ehk kangeks muutunud käsi, mis üles kirjutas wiimseid märkmeid päewast, mil süda oli weel soe ja soontes tulsus veri. Eugematuid tuhandeid ja miljoneid inimesti on elutult rändamas ümber ilma et nad ise suudaksid juhtida laewa sihi- ja kodusadama poole.

Ehk kui palju on neid, kes õieti kunagi elanud ei ole, kelle areng ja elusamm nagu poole peale seisina on jäänud — sest et Jumal nendesse elawat hingehüft puhunud ei ole!

Eks ole see kõrgem waimline elu, hingelised warad ja usu ning kõlbla elu kadumata wäärtused, mis inimesest inimese teewad.

Sellepärast peawad ikka tõusma Looja Jumala poole meie palwed: Tule loom waim ja tee elavaks meid!

Koguduse aastapäev ja rahvuspäev 20. aug.

Nagu varem juba teatatud, on tänavu koguduse aastapäewa jumalateenistus 20. aug. s. a. Jt. algab kell 1/2 11 hom. Armulauale võib kirjutada kas jumalateenistuse eel või ka varem igal ajal kantseleitundidel kella 9—2. Külalisena jutlustab meie koguduse end. õpetaja prof. Dr. J. Kõpp. Jumalateenistusel esineb

Tartu Meeslaulu Seltsi koor heliloojate Juhan Simmi ja Ed. Tubina juhatusel.

Pärast jumalateenistust kell 2-päeval on kirikupargis rahvuspäewa aktus muusikaliste ettekannetega. Avasõna ütleb õp. J. Järve, millele järgneb hümn. Peokõne peab prof. J. Kõpp „Eesti iseseisvuse mõt-

test.* Teise kõnelejana esineb end. haridusminister, peatoimetaja H. Kukke, kes kõneleb „Praegusest silmapilgust rahvaste elus.“ Tartu Meeslaulu Seltsi koor kannab heliloojate Juhan Simmi ja Ed. Tubina juhatusel ette kahes osas A. Kunileidi, M. Härma, J. Simmi, K. Türrpu, E. Võrgu, A. Kuppi, E. Aava, A. Lätte j. t. laule.

Jõgeva Kaitsemaleva, Jõgeva Tuletõrje Seltsi ja Laiuse ühendatud pasunakoorid F. Söödi, M. Lalli ja A. Laane juhatusel kannavad ette E. Tamme, J. Tamvere, E. Liinevi, R. Kulli ja teiste helitõid. Lõppsõna on A. Reialilt. Juba sellest kavast selgub igapähele, et rahvuspäev sisuliselt pakub kõrgeväärtusliku eeskava. Tartu Meeslaulu Seltsi meeskoor kuulub parimate hulka mitte üksi meie maal, vaid tema esinemised on alati suure eduga kroonitud olnud ka välismaal. Laiuse ja ümbruskonna laiematele rahvahulkadele avaneb harukordne võimalus kuulda esmajärgulist võimast ja kütkestavat meeskoori laulu. Samuti avaneb juhuse järgida meie muusikakooride kõlavat mängu ja viimase aja edusamme omal alal. Oleks üleliigne allakriipsutada et ka peokõned huvi pakuvad kõikidele, kes meie rahva teadlikud liikmed olla tahavad. Praegune rahutu aeg maailmas on

seadnud ka meie rahva tõsiste küsimuste ette, mille kohta selgust vajame. Selleks annavad parimaid võimalusi peokõned silmapaistvalt kõnelejailt — esiteks meie rahvusliku olemise põhiprobleemide ja teiseks — tänapäeva rahvusvahelises elus ärevate sündmuste kohta.

See peaaegu iga-aastaseks traditsiooniks kujunenud kokkutulek Laiuse kiriku ilusas pargis laulu- ja rahvuspäevadeks kahtlemata ka tänavu tõmbab kokku suuri rahvahulki lähedalt ja kaugemaltki. See kokkutulek ei ole asjata ajaviiteks ja üksi vajaliseks meelelahutuseks igapäevase pingutava töö vahel, vaid ta kujuneb päevaks, mil leiame iseendid ja võtame vastu uut jõudu ja meelekindlust oma edaspidiseks tööks ning sihtide rajamiseks oma rahvuslikus elus. Sellepärast olgu kõik tere tulnud rahvuspäeval!

Peale rahvuspäeva kava vabas looduses kirikupargis, on ettenähtud õhtul kell 8 Laiuse seltsimajas perekonnaõhtu omavahelise koosviibimisega, et võimaldada vastastikku tutvumist ja mõtetevahetust. Peoõhtul esineb Tartu Meeslaulu koor eesotsas oma juhtidega ja solist K. Põlde. Kõikide tunnuste järele kujuneb ka tänavune laulu- ja rahvuspäev 20. augustil meie kohaliku elu suursündmuseks, millest igatüki, kellel vähegi võimalik, püüab osa võtta.

Laiuse rahvuspäeva kava 20. aug. 1939. a.

1. Avamine — õpetaja J. JÄRVE
2. Hümn
3. Tartu Meeslaulu Seltsi meeskoori ettekandel Juhan Simmi ja Eduard Tubina juhatusel:
  - a) Sind surmani . . . . . A. Kunileid
  - b) Enne ja nüüd . . . . . M. Härma
4. Prof. Dr. J. KÖPPU peokõne „Eesti iseseisvuse mõttest“
5. Rahva ühislaul: Kaunistagem Eesti kodad
6. Tartu Meeslaulu Seltsi koori ettekanded:
  - a) Mul lapsepõlves rääkis . . . . . K. Türrpu
  - b) Mulgimaale
7. „Uus Eesti“ peatoimetaja end. haridusministri HUGO KUKKE kõne: „Praegune silmapilk rahvaste elus“
8. Rahva ühislaul: Õnne, Eesti!
9. Ühendatud muusikakooride ettekanded M. Lalli, F. Sööti ja A. Laane juhatusel:
  - a) Pidulik Eesti marss . . . . . E. Tamm
  - b) Õhtu rahu . . . . . J. Tamverk
  - c) Talupoja tants . . . . . E. Liinev
  - d) Koduma helid . . . . . Paabo
  - e) Marss „Kodumaa“ . . . . . R. Kull
  - f) Tuljak . . . . . R. Kull
10. Tartu Meeslaulu Seltsi koori ettekandeid:
  - a) Lilleside . . . . . E. Võrk
  - b) Lahingu ratsud . . . . . E. Võrk
  - c) Humal . . . . . E. Aav
  - d) Me muistne kuldne pärismaa . . . . . A. Kapp
11. Lõppsõna — ANTON REIAL
12. Rahva ühislaul: Eestimaa, mu isamaa.

Koguduse elust möödunud kuudel

Jaanipäeval oli ka tänava meie koguduse **kalmistupüha**, mis kokku tõi tuhandeid inimesi lähemalt ja kaugemalt. Laululehtede müüki korraldas Naiskomitee hää eduga.

Pärast kalmistu jumalateenistust oli Laiuse seltsimajas koguduse **loterii**, kog. Naiskomitee korraldusel. Loterii õnnestus hästi. Kõik loosid, arvult 10.000, à 5 senti, müüdi läbi. Nii oli tulusid üksi looside müügist 500 kr., peale selle tulud sissepääsu eest ja lilled müügist. Sissetulek loteriist läks kalmistu värvavate heaks, mille tasu võidi kinni maksta üheainsa päeva tuludest. Tänu Naiskomitee agarale tegevusele ja koguduse liikmete elavale toetusele ja soojale poolehoidule meie ühissettevõtetele. Järgneva kavatsuseks on kalmistule vähemalt teeäärde teha uus korralik müür, milleks vist edaspidi tuleb korraldada ühisel jõul materjali kokkuvedu. Samuti on kavatsus

tee äärest lasipuud kõrvaldada ja rajada uus hobuste seisukoht, et kalmistu korrashoidu hõlbustada.

Pühap., 2. juulil oli kirikus **noortepüha** jumalateenistus, samuti ka 23. juulil, mil puhul külalisenähtustas Jõelähtme kog. õpet. E. Petersoo. Vihmase ilma tõttu pidi ära jääma sel päeval ettenähtud vabaõhu-aktus.

9. juulil oli eraleerilaste õnnistamine, millest osa võtsid seekord 49 noort.

23. juulil oli pärast lõunat Siimusti kalmistupüha, mille pidas oma õpetaja. Samal ajal oli Reasveres vabaõhu-jumalateenistus, kus jutlustas õpetaja E. Petersoo.

30. juulil peeti **leskedepüha**, millest rohkel arvul osa võeti. Leskedepühäl võttis armulauast osa 210 inimest.

Vöormündrite töökord

3. sept. kuni 31. okt.

K. Tootsas, 3. sept., 24. sept., 8. okt.
H. Vahtre, 10. sept., 1. okt., 8. okt.
M. Tropka, 3. sept., 8. okt., 31. okt.
A. Alekand, 10. sept., 1. okt., 22. oktoobril
J. Karu, 3. okt., 17. sept., 8. okt., 22. okt.
A. Ränkel, 10. sept., 24. sept., 29. okt.
J. Seinoja, 17. sept., 1. okt., 29. okt.

V. Simberg, 10. septembril, 1. okt., 31. okt.
J. Vool, 3. sept., 17. sept., 15. okt.
Kr. Rähm, 10. sept., 1. okt., 15. okt.
K. Tarma, 24. sept., 8. okt., 29. okt.
E. Velling, 3. sept., 1. okt., 31. oktoobril
J. Tooming, 8. okt., 31. okt.
K. Lani, 17. sept., 15. okt., 29. okt.

Koguduse aastapäeval 20. aug. kõigil imuda.

Jumalateenistuste kava

27. aug. kuni 31. okt.

Pühap., 27. aug. jt.
Pühap., 3. sept. jt.
Pühap., 10. sept. jt. kalmistul mälestussamba juures.
Laululehed
Pühap., 17. sept. jt. armulauaga
Pühap., 24. sept. piiblipüha jt. armulauaga
Pühap., 1. okt. jt.

Pühap., 8. okt. lõikuspüha jt. armulauaga. Laulul.
Laulukoor.
Pühap., 15. okt. jt.
Pühap., 22. okt. jt. armulauaga
Pühap., 29. okt. jt.
Usupuhastuspühäl, 31. okt. jt. armulauaga. Laulul.

Tulge Jumala ligi, siis tuleb tema teie ligi. Jaakobuse 4,8.

9. juulil s. a. õnnistatud eraleeriõpilased:

Aino Kukk
Hugo Pärtels
Voldemar Endel Kallas
Miltvi Lall
Bernhard Palmiste
Heinrich Palmiste
Erna Vahermaa
Adele Abel
Marta Sein
Hugo Noormägi
Ville Naarits
Linda Kattmaa
Vilma Ahven
Edgar Masur
Oskar Väät
Leida Roosimäe
Virve Anslan

Helmi Kukk
Leida Kaasik
Johannes Nõmm
August Nõmm
Linda Metsla
Elmar Kalavo
Ilme Lomp
Helgi Lindmäe
Osvald Jürgenson
Paul Maasen
Helmi Jõglste
Valter Kruusalu
Oskar Lall
Aleksander Roose
Erich Leidmaa
Linda Toomiste
Lembit Edmont Toompere

Karl Joonas
Paul Hansen
Helga Pruus
Hugo Palmiste
Marie Poom
Osvald Aunpuu
Helgi Lökk
Alice Olgo
Linda Tamm
Lydia Kodu
Jaan Miller
Erich Johannes Lall
Ülo Reial
Karl Lenk
Leida Lõoke

Mõtteid jutlusest leskedepühal 30. VII 1939

Tekst Mt. 6, 25—34

Meie usuisa Dr. Luter unustas oma mured, mida tal rohkesti oli, kui ta oma aias nägi linde muretult lendlemas ja rõõmsalt laulmas. Kui kord üks käblik täiest suust laulis, astus Luter tema poole, võttis kübara ja ütles: „Minu armas õpetaja! Pean tunnistama, ma ei tunne seda kunsti, nagu sina. Sa magad öö muretult oma pesas. Hommikul ärkad ja oled rõõmus, laulad ja kiidad Jumalat. Siis otsid sa enesele toitu ja leiad. Mis olen mina kõik elus õpinud, aga seda, mida sina mõistad, ei tunne mina.“

Õeldakse, et on kaks liikumapanevat jõudu inimesoo elus: nälg ja armastus. Tõepoolest, vaadeldes elus, näeme, et toidu ja peakatte küsimus on tähtsamaid ja suuremaid elus. Terve inimese elutöö ja võitlus õige suurel määral sünnib selle pärast. Vanemate vaev ja laste püüded on suurelt osalt tingitud igivanast leivaküsimusest. Mure ja hool on paratamatu tarvilik, iseäranis meie kulturi ajastul, kus inimese nõuded ja tarvidused järjest suurenevad. Ka looduse kaunid tingimused toovad tihti palju vaeva ja võitlust, nagu seda näeme eriti põhjamaa taeva all. Mure ja ettenägelik hoolitsemine on iseenesest vajalikud voorused. Aga kunstliku maailmavaate seisukohalt pole õige, kui terves elus pole muud, kui muret ja üleliigset, sageli ilmaaegset ja viljatud hädaldamist, mis kellegile kasu ei too. Niisugusest muretsemisest kõneleb Jeesus oma mäejutluses (Mt. 6,25). Ta ütleb: „Eks elu ole enam kui toidus ja ihu enam kui riided.“

Kõrvalasjad saavad elus tihti pääasjadeks ja vastuksa. Jeesus juhatab meid lindude ja lillede juure õppima, nagu seda Lutergi tegi.

Oluline vahe kristluse ja paganluse vahel seisneb selles: kristlane peab nõudma kõigepealt jumalariiki, paganad aga elu väliseid hüvesid. Ühelt poolt vaimse, teiselt poolt materiaalse elu nõue.

II

Murest vabaneda pole kerge.

Ütelda „ära muretse“ pole raske, murest lahti saada on aga raske. Mured võivad olla väga mitmet laadi. Võivad olla peale enese ka mured teiste pärast. On tuttav vanemate mure laste eest. On tuttav prohvetite ja jumalameeste mure rahva ja inimkonna pärast. Leskede muredki pole alati tingitud enesest. Sarepta lesknaine muretseb oma lapse pärast. Enese nälgasurma väljavaade ei olnudki ehk nii kohutav, kui ainsa lapse oodatav kindel surm. Valu tegi talle see teadmine, et ta oma armast poega aidata ei suuda. Nii on see ka tänapäeval.

III

Muretsemine aga ükski ei aita. Sarepta lesk ei saanud muud kui surma vastu end valmistada ja hädaldada. Auerbach ütleb tänapäeva elu kohta, et inimesi sureb rohkem mure kui haiguse pärast. Selles on palju tõtt. Kui Elias Sareptasse tuli, oli ta põgenenud nälja ja jänu eest Kriti jõelt. Surma käest põgeneja Elias tuleb surmamineja juure Sareptasse ja mõlemad jäävad elusse. Kui imelikud on Jumala teed!

Eliasel ei ole muud Sareptasse tuua, kui lootust Jumala abi peale. Ja see saab päästjaks talle ja Sarepta lesele. Elias peletas mure ja näitas ülesandeid ka antud olukorras, näitas väljapääsu hädast. Ka Jeesuse jüngrid peale oma Issanda ristilöömist olid murest murtud ja kaotasid lootuse. Niipea aga kui lootus uuesti ärkab ja nad õpivad muretsemise asemel Jumalalt neile antud ülesandeid nägema ja neid täitma, sünnib õnnisturikas pööre nende elus.

Jumalal jätkub ülesandeid kõikide, ka leskede jaoks. Peale oma lähemate ülesannete omakste suhtes, on neil ülesandeid oma ümbruse elu tervendamiseks, arendamiseks ja rikastamiseks usuvarade poolt. Nad on Jumala kutsutud. Silmaveega ja valuga kutsub Jumal. Kutsub leinas ja mures. Jumal on kutsunud leski suurele ja ilusale ülesandele: olla usukandjaks ja jumalariigis ehitajaks, et teostuks nende elus Issanda sõna: „Nõudke esiti jumalariiki ja tema õigust, siis seda kõik peab teile peale antama.“ (Mt. 6,33).

On püütud seletada, mis on õnn. Võiksime vastata: õnn on oskus toime tulla igas olukorras. Ja elu pakub selleks võimalusi igale ühele, ka saatuse poolt vintsutatuile.

Oli sõber, keda tabas surmahaigus. Ta teadis, et peab lahkuma. Sõber tuli teda vaatama ja trööstima. Istus klaveri ette ja mängis laulu: „Mis Jumal teeb, on ikka häa, Ta tahtmine jääb õigeks.“ See oli surija armsam laul ikka olnud. „Ei ole iial ilusamini kõlanud see viis“, ütles ta väriseval häälel. See oli olnud tema usk, et sündigu Jumala tahtmine alati. Ta ütles veel: „Kui palju ilusat on elus! Vaata kas või neid päikese kiiri, mis siia tuppa langevad! Kui lõpmata rohkesti annab meile Jumal.“

Jumal annab meile lõpmata külluses isegi veel siis, kui inimene arvab, et ta nõrkeb elukoorma all. Seepärast olgu ka meie tunnistus: Mis Jumal teeb on ikka hea, Ta tahtmine jääb õigeks! Eks tema muret kannu. Tä traudusest ma hädas abi ootan, Ta armu peale loodan.

Vabadussõjas langenute mälestussammas Laiusel

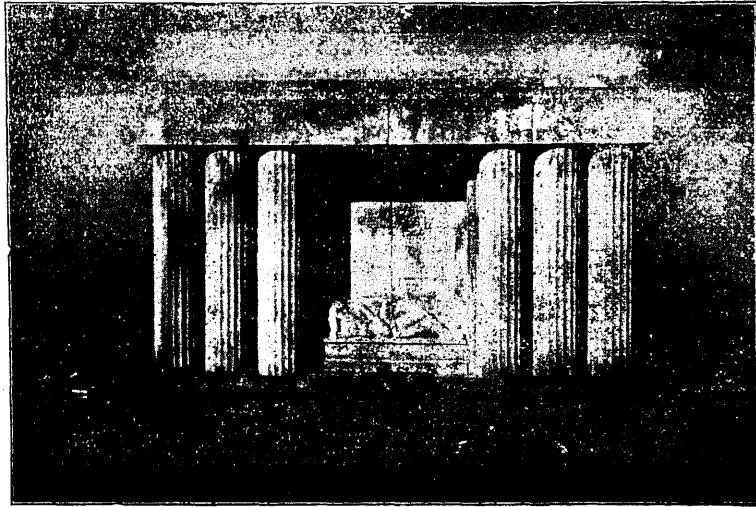
Omapärasemaid ja huvitavamaid mälestussambaid vabadussõjas langenuile on püstitatud Laiuse kalmistul. Mälestussammas on Saaremaa paest ju kujutab kreeka templi esikülge. Kaheastmeliselt aluselt tõuseb kuus dooria sammast, mis toetavad massiivset trepiastmete viisi ülespoole ahenevat kiviblokki. Samaste vahel asuvas avauses on sarkofaag langenud

sõduri kujuga. Mälestussammas valmis 1925. a. kujur A. Starkoppi kavandi järele.

Tähelepanu ei väeri mitte ükski mälestussammas ise, mis kalmistu aial, vastu lagedat välja mõjub kui „värav taevasse“, nagu seda väga tabavalt iseloomustas üks mälestussamba külastajaid. Huvi pakub kindlasti ka selle mälestussamba kaunistamine, mis on

teostatud Eestis senini vist küll ainulaadsel kujul igihaljaste kivitaimedega.

Kuna mälestussammas asub kalmistu aial, mis oli üle kasvanud rohukamaraga, siis kõrvaldali rohkamar ja ühtlasi juuriti välja ka sinna istutatud põetud võraga pärnad, mis tunduvalt vähendasid mälestussamba mõjule pääsemist. Endine raudkividest aed asendati luitunud paekividest madala aiaga, mis harmoneerib hästi paekivist rajatud mälestussambaga. Vanadest krobelistest paekividest moodustatud kuivmüür kabelpool sammast mõjub nagu muistse templi alusmüüri jäänus, mille keskelt tõuseb tervena säilinud templi portaal. Mõlemaid kuivmüüri osi ühendab paekivist laotud riba ümber samba, mis on nagu jatkuks samba kaheastmelisele alusele. Vahe samba ja kivide vahel on tihedasti täis istutatud kivirikuga (*Saxifraga decipiens*), mis moodustab kord ühtlase tiheda igihalja pärja mälestussamba jalal. Kabelpool müüri on kivitaimede padjandeid, mis oma igihaljaste lehtedega moodustavad püsivalt rohelse katte mullaga täidetud kivimüürile. Kivide vahed on paiguti nagu kititud omapäraste mägisibulate mügaratega, missuguseid leidub siin õige mitut liiki. Mägisibulatele seltsivad kuivi müüre iseloomustavad kukeharjad ja kõr-

Vabadussõjas langenute mälestussammas Laiusel

aegu sügiseni. Rohhtaimede eredat lopsakust aitab tasandada tumeroheliste igihaljaste okaspõõsaste (*Juniperus sabina*) ja läikiva lehega roomava tuhkpuu (*Cotoneaster horisontalis*) asetamine müürile.

gemal müüriil lumivalged kadakkaerad (*Cerastium Biebersteini* ja *C. tomentosum*) kõrvuti sinihalli mäginelgiga (*Dianthus caesius* ja *D. plumarius*) tumerohelise mägilieklillega (*Phlox setacea*), hallrohelise alpi harakaladvaga (*Arabis alpina*) ja paljude teiste igihaljaste taimedega. Nende lehestiku värvivarjundid moodustavad kord huvitava värvide vahelduse ka siis kui taimed ei õitse. —

Taimede õitseajal aga lõkendab värvireer roomav leeklill kõrvuti taevasinise aubrietiaga (*A. dr. Mules*). Hiljem, alates jaanipäevast kuni suve lõpuni domineerib müüri harjal roosalt õitsev mäginel kõrvuti kuld kollase kukeharja õievaibaga. Varakevadel aga asetab müürikividele oma lumivalge õitepadja alpi harakaladv. — Nii täiendab siin lehtede värvi variante õite värviküllus, mida jätkub siin varakevadest pea-

aegu sügiseni. Rohhtaimede eredat lopsakust aitab tasandada tumeroheliste igihaljaste okaspõõsaste (*Juniperus sabina*) ja läikiva lehega roomava tuhkpuu (*Cotoneaster horisontalis*) asetamine müürile.

Mälestussamba taha on kavatsatud madal kuusehekk, mis aga praegu veel istutamata. Mälestussamba kaunistamine kivitaimedega võeti ette alles möödunud aastal, kuid juba ühe aastaga on noored taimed arenenud meelikõitvalt kauniks.

R. Tamm
(Ajakirjast „Aed“)

Koguduse sündmustik

Ristitud (järg)

48. Ilme Malm. 49. Laine Saar. 50. Elle Laisaar.
51. Ants Sopp. 52. Tiit Lindpere. 53. Jüri Isotamm.
54. Koidula Kaasik. 55. Enno Saariste.

Laulatatud (järg)

- Osvald Leppik ja Helmi Johanna Leppik. Osvald Voore ja Salme Ragul. Arseni Saarlas ja Elsa Voore. Johannes Kruus ja Hilda Voolaid. Eduard Aleksander

Olt ja Miili Tooming. Albert Eljas ja Ida Odras. Richard-Heikki Saidla ja Helga-Hermine Ein.

Surnud ja maetud (järg)

42. Kadri Vels. 43. Ann Pihlak. 44. Magda Past.
45. Emilie Velling. 46. Alma Kuusk. 47. Jüri Remelg. 48. Ann Sulp. 49. Ülo Päären. 50. Mai Täht. 51. Marie-Christine Simrod. 52. Leena Kiigema. 53. Jüri Metsalu. 54. Ludvig Lokk. 55. Helju Prink. 56. Anna Viik. 57. Mai Asper. 58. Jaap Kool. 59. Valter Ein. 60. Rosalie Lööke.

Elusõna

Jutlusmõtteid 13. augustil 1930. a.

Aga paljud tema jüngrid, kui nemad seda kuulsid, ütlesid: Seesinane kõne on kõva, kes võib seda kuulda.

Sest ajast läksid paljud tema jüngreid tagasi ega kõndinud enam temaga.

Siis ütles Jeesus nende kaheteistkümneme vastu: Kas teiegi ka tahate ära minna?

Siis kostis temale Siimon Peetrus: Issand, kelle juurde peame meie minema? Sul on igavese elu sõna.

Joh. 6, 60. 66—68.

Kristuse kuulutusele sai osaks mitmesugustes rahvakihtides väga mitmekesine vastuvõtt. Oli neid, kes juba algusest peale asusid temaga vaenujalale. Nende hulka kuulus suur osa kirjatundjaid ja varisere, rahvajuhte. Uus kuulutus, mis töötas rõhutuile ning vaevatuile lunastust, mis tunnistas inimeste üheõigust Jumala ees ja nõudis Jumala teenimist tões ja vaimus, oli teravas vastolus senise ühiskondliku korraga ja välispidise vagadusenõudega. On seega mõistetav, miks just need senise korra kandjad tundsid tema vastu loomusunnilist viha.

Suur osa rahvast laskis end aga haarata uuest kuulutusest ja kuulutaja meelevallast. Meeleldi kuulasid nad teda, kelle sarnast polnud enne nähtud. Teda tuldi kaugelt kuulama. Paljud jätsid oma kodu ja oma töö ja kõndisid temaga ühes, et paremini osa saada tema imelistest sõnadest. Siis pöördusid nad mõne aja möödudes koju tagasi, süda täis imelisi tundeid. Oli neidki, kes kehvast jäid tema juurde, et näha teda alati oma läheduses ja kuulda tema armsaid mahedaid sõnu.

Kuid alatiseks ei jäänud see nõnda. Tema, kes kuulutas paranemist haigetele, vabanemist vangidele, rõõmu kurbadele, tema ei võinud jääda üksikõikseks, kui ta leidis küll neid, kes teda meeleldi kuulasid ja temaga nõus olid, vähe aga neid, kes tema sõnade järgi teha tahtsid. Siin muutuvad tema sõnad teravamaks. Ta nõuab rahvalt kui ka oma jüngreilt selget otsust: kas tema poolt või vastu. Ühe nooremehel, kes ka tahab tema järel käia, ütleb ta: Rebastel välja peal on augud, lindudel taeva all pesad aga Inimese Pojal pole kohta, kuhu ta oma pea võiks asetada. Ühele teisele, kes ka tahab tema järel käia ja palub luba minna oma isa matma, vastab ta: Las surnud surnuid matta, sina mine ja kuuluta jumalariiki! Ei tea, mis sellest mehest sai. Me näeme aga, kui karne ja raskeid sõnu Jeesus lausub seal, kus ta seda oma töö eduks tarvilikuks pidas. Me ehk ei mõista nende sõnade õiget valjust, sest oleme nendega harjunud. Suuremale osale rahvast ja jüngritest olid need sõnad aga väljakannatamatud. Vihastelt lahkusid nad tema juurest.

Olid aga mõned, kes juba algusest peale olid kõhklematult maha jätnud oma töö, majad ja perekonnad. Nad olid teda saatnud kõikjal, varata, peavarjuta, kannatades ühes temaga nii nälga, külma ja kuumust kui ka inimeste põlgust ja teotust. Ja kui tema vastolu rahvaga oli läinud nõnda teravaks, et

kindlasti võis tulevikus oodata kõige raskemaid katsumusi, ei varja ta seda nende ees. Ta küsib, kas nad ei taha teda maha jätta, et pääseda kannatusest, mis teda ootab. Nemad aga on valmis kõigeks. Nad tunnevad eesmärgi väärtust, mille poole Jeesus neid ja tervet inimsugu tahab juhatada. Üks neist vastab kõikide nimel: Kelle juurde peame me minema? Sul on igavese elu sõnad.

Õige vaimustus nende sõnade vastu tuleb täiel määral ilmsiks alles siis, kui need vähesed, kaotanud oma õpetaja ja Issanda, asusid jätkama seda, mis temal pooleli jäi ja kandsid tema sõnu laiali iga maailma kaare poole paljude rahvaste keskele. Ei nähta kunagi seesugust vaeva ega suudeta kunagi kanda kõiki neid raskusi ja tagakiusamisi nagu nemad, kui ei olda veendunud oma töö kordaminekus. Nad uskusid ja tundsid, et neis sõnus ja nende sõnade järele tegemises peitub igavene elu. Sellepärast ei pannud nad tähelegi oma kannatuste koormat.

Palju aastasadu on möödunud sellest ajast. Maailmas on vahepeal palju muutunud. Palju inim põlvi ja lugematul arvul inimesi on selle aja jooksul maa peal elanud, igaühel neist on olnud erinevad elutingimused, erinevad ülesanded ja mured. On olnud vägevaid riike ja valitsejaid, kes on kadunud ja andnud maad uutele. On olnud mitmesuguseid tõekspidamisi ja vaateid inimeste elus, mis on langenud ja andnud maad uutele tõekspidamistele ja vaadetele. Nõnda on see kestnud pidevas arengus kuni meieni. Maailmas on vahepeal elanud palju vägevaid ja tarku inimesi, kes on olnud teistele eeskujuks ja mõõduandjaks. Nad on unustatud kõik. Ainult vähesed teavad neist ja kõnelevad nende üle.

Üks on aga, keda ei ole unustatud ja kellest kõneldakse enam ja enam — see on Jeesus Naatsaretist — põlatud ning jalge alla sõtkutud oma kaasaegsete poolt. Tema sõnad on muutumatult jäänud püsima meieni. Ja vähe sellest, et neid tema sõnu ikka edasi kuulutatatakse ja kuulatakse. Ajalugu, mille inimsugu selle ligi 2000 a. jooksul on jäljena enese järele jätnud, näitab, et need sõnad on määranud inimeste elu ja saatust väljaspool neid endid! Kus on unustatud tema sõnad ega ole nende järele tehtud, seal on inimesi ja rahvaid tabanud kadumine ja häving. Vihavaen, omakasupüüdlikkus, ülekohtus, vägivald, kõlbline lodevus, lõbuind on nii üksik-inimesi kui ka tervet ühiskonda saatnud alati vastu allajäämisele ja väljasuremisele. Sellevastu tema sõnade

järgi tegemine, tõeline Jumala teenimine, ligimise-armastus, enesesalgamine on alati viinud tõusule, edule võidule.

Pole seepärast põhjust kõnelda ristiusu kriisist meie päevil. Inimised ise on kes kriisi põevad ja kaovad. Kristuse sõnad jäävad. Need sõnad on olnud nähtamatuks juhiks ja kohtumõistjaks kogu selle ajaloo arengu kestel. Küll on inimesed mõistnud — erinevatel aegadel, erineval viisil — vastavalt kaasaja maailmavaatele ja arusaamisele. Teisiti mõistsid

seda apostlid, teisiti keskaja mungad, teisiti meie vanemad, teisiti kui meie, mõistavad kord meie lapsed ja lapselapsed. Alati aga on need sõnad juhtinud inimeste elu ja on leidnud teed nende südameisse, kes kõhklematult nende eest on võitlusse astunud, kuigi paljud neid väljakannatamatuks peavad. Jeesus ise ütleb: Maa ja taevas lähevad hukka aga minu sõnad ei lahe mitte hukka.

P. Särkava
kand.

Vaimulikke laule.

Viisil: Edasi, edasi! Siion, mine valguses. P. 323.

Sõnaga — reitvaga Jeesu kirik mõitlemas! Teda kindlam kalju kannab Tormist läbi mõimfasti — Jeesu vere õigus annab Jõudu seista tões otsani Julgesti, julgesti!

Sõnaga — reitvaga Mõitlusteedel rõõmuga Jeesu jünger tahab seista Usulilpi kandes käes; Selle kaitjel waenlast mõita, Rahu kuulutada Armu väes Julgesti, julgesti!

Sõnaga — reitvaga Kristi kirik mõidu saab! Waimu-mõõgaga ta mõitleb, Mõidab pimeduse väed. Elusõna tõest ta kitleb, Taeva poole tõetes palwetäed, Julgesti, julgesti!

W. Saksen

Besti Piibli 200 a. juubeliks

Viisil: Ärgake nii vahid hüüdvad. P. 355.

Selisegu lauldes kellad Ja ühendage mõtted meeled, Kui wennad kokku pange käed! Tänu laule saate üles Ja poole, kes kõik kannab süles, Ja kellelt kõikjal abi näed Seepärast rõõmsamalt Nüüd laulge — mõimfamalt: Halleluuja! Meid juhata, Ja õpeta, Su riigi töös meid õnnista!

Selisegu igal ajal Su põhiheli kaunit kajal, Me südamele kanneldel! Nagu laulab wetelaine, Kas tormil ta mõi weereb waitne, Üks älim toon on wiisidel. Nii olgu üks me hüüd, Ja hinge parim püüd Sulle laulda, Kes südames Ja merevees — Üks Jeesand oled kõikides!

Selisegu kõigis püüdes, Me palwetis, töös ja rõõmu-hüüdes, Et tõe kandsid oleme! Selleks Sa meid ilma pannud, Tõõpõldu ise meile annud; Su tahtel sinna tuleme. Seepärast kartmata — Mis on mõi tuleb ka — Tõõle lähme Nüüd ustawalt — Ning ülevalt — Jõu saame Loosjalt Jumalalt!

H. Pärn. V. 1. II.

Viisil: Võta nüüd Issandat vägevat kuningat kiita.

P. 96.

Igatvest walgust ja tõe me teele sa kanna, Igatvest õnnistust, taewalisi wäge meil' anna. Tee et me käed Suudaks ka kõrgemad mäed Tafasteks põldudeks teha!

Oigu Su tähised päewal ja õffel me silmas, Kandku meid kurtvastus süles mõi rõõm siin maailmas — Sinuga kõik Edasi lähme, sest mõit Jääb, kellel Jumal on abiks!

H. Pärn. V. 1. II.

Viisil: Armas Jeesus, armastaja. P. 294.

Süda seltsiks südamele Oskem rahu Jeesandalt, Kas-kem armu tulekeelt Jõusta taewa leekitvalt! Ta on pea ja meie liikmed, Ta on walgus, meie läik, Ta on Jeesand meie wennad, Tema omad meie kõik.

Wennad, wendi armastagem, Truid teine teisele: Armastust nii tunnistagem, Et ka elu jätame! Nii on ta meid armastanud, Kui ta suri meie eest; See on teda kurtvastanud, Kes ei hooli armu tööst.

Armastuse uue käsu Jätsid Jeesus, jüngritel: Oh sest käsust saada kasu Leigetel'gi liikmetel! Süüta armutuld, et pime kaob ära südamest: Ühest kannust mõsufime, Seisem ka üksteise eest!

Viisil: Surma laps on inimene. P. 296.

Ja, armu oled heitnud Minu peale lõpmata! Jeesus, südant oled täitnud Mulle õndsaga rahuga; Püha Waim, su helde käsi Toetades mind ei wäsi. Tuhat tänu kõigest wäest Laulan sulle selle eest.

Tuhat tänu laulan sulle, Jeesand Jumal, kõigest wäest! Rohke abi tuli mulle Siamaale sinu käest. Mind ka edaspidi sinna Taewa poole aita minna, Kus siis ikka igatvest Laulan sulle südamest.

Jõgeva Ühispank

Jõgeva linnas, Suur tn. 13-a, omas majas, telef. 45

AKTIVA

Arvete seis 31. juulil 1939. a.

PASSIVA

Kassa, hoiuarved teistes krediitasut., väärtpaberid ja väärtused	Kr. 202.073.95	Kapitalid	Kr. 119.348.58
Laenud	" 738.973.74	Hoiusummad	" 836.420.16
Korrespondendid	" 4.942.30	Vekslite rediskont ja võlad teistes krediitasutistes	" 45.159.64
Garantii deebitorid	" 5.490.—	Riiklikud laenud	" 6.778.—
Varandus	" 49.010.81	Korrespondendid	" 10.005.18
Kulud	" 15.353.45	Väljaantud garantiid	" 5.490.—
Muud aktivad	" 75.103.02	Tulud	" 46.383.10
		Muud passivad	" 21.364.61
	<u>Kr. 1.090.949.27</u>		<u>Kr. 1.090.949.27</u>

Pank võtab raha hoiule ajakohase % -ga, annab hääde kindlustuste vastu takistuseta laenusid.

Saadab raha igasse kodumaa linna ja rahvarikkamasse kohta.

Toimetab sissenõudmisi vekslite ja muude dokumentide järgi.

Vahetalitus odava-% -liste riiklike laenude saamisel põllumeestele.

Pangal tule- ja mürdvarguse kindel **varakamber**, kuhu väärtdokumente ja asju hoiule võetakse.

Juhatatus

Põllumehed väetage talivilja põldusi väärtusliku kunstpõllurammuga, mis kindlustab alati rikkaliku ja tasuva saagi.

Igasugu kunstväetisi piiramatu arvul ostate kõige soodsamalt

Jõgeva Majandusühisuselt
ja tema harukauplustest